

Svensk författningssamling

Lag om ändring i tryckfrihetsförordningen

Utfärdad den 24 november 2022

SFS 2022:1524

Publicerad
den 29 november 2022
Omtryck

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs att 1 kap. 12 och 13 §§ tryckfrihetsförordningen² ska ha följande lydelse.

Tryckfrihetsförordningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

1 kap. Tryckfriheten

1 § Tryckfriheten syftar till att säkerställa ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande.

Tryckfriheten innebär en frihet för var och en att i tryckt skrift uttrycka tankar, åsikter och känslor samt att offentliggöra allmänna handlingar och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst.

Tryckfriheten innebär också en rätt för var och en att ge ut skrifter utan att en myndighet eller ett annat allmänt organ hindrar detta i förväg. Åtal för en skrifts innehåll får väckas först efter det att den har getts ut och då vid en domstol. Ingen får straffas för en skrifts innehåll i andra fall än om innehållet strider mot tydlig lag som är meddelad för att bevara allmänt lugn men som inte håller tillbaka allmän upplysning.

När tryckfriheten utövas ska bestämmelser i denna grundlag som skyddar enskildas rätt och allmän säkerhet iakttas.

För tryckfriheten får inga andra begränsningar finnas än de som följer av denna grundlag. *Lag (2018:1801)*.

Tillämpningsområde

Olika typer av skrifter

2 § Denna grundlag är tillämplig på skrifter som har framställts i tryckpress.

Grundlagen ska också tillämpas på skrifter som har mångfaldigats genom fotokopiering eller någon liknande teknik, om

1. utgivningsbevis gäller för skriften, eller
2. skriften är försedd med en beteckning som visar att den är mångfaldigad och i anslutning till beteckningen tydliga uppgifter om vem som har mångfaldigat skriften och om ort och år för detta.

Vad som sägs i denna grundlag om skrifter som har framställts i tryckpress och om tryckning gäller, om inte annat anges, även skrifter och mångfaldigande som avses i andra stycket.

¹ Prop. 2021/22:59, bet. 2021/22:KU14, rskr. 2021/22:283, bet. 2022/23:KU6, rskr. 2022/23:10.

² Tryckfrihetsförordningen omtryckt 2018:1801.

Även bilder, med eller utan åtföljande text, anses vid tillämpning av grundlagen som skrifter. *Lag (2018:1801)*.

Tryckta skrifter

3 § En skrift anses som en tryckt skrift när den är utgiven.

En skrift anses utgiven när den har lämnats ut till försäljning eller för spridning på annat sätt i Sverige. Detta gäller dock inte en myndighets tryckta handlingar, om de inte är tillgängliga för var och en.

En skrift ska inte anses utlämnad för spridning i Sverige enbart på den grunden att den skickas härifrån till mottagare i utlandet. *Lag (2018:1801)*.

Periodiska skrifter

4 § Med en periodisk skrift avses en tryckt skrift som enligt utgivningsplanen ska ges ut under en bestämd titel och vid särskilda tider komma ut med minst fyra nummer eller häften årligen. Dessutom innefattas löpsedlar och bilagor som hör till skriften.

Har utgivningsbevis meddelats, anses skriften som periodisk till dess att beviset återkallas eller förklaras ha upphört. *Lag (2018:1801)*.

Bilagor i form av program eller tekniska upptagningar

5 § Om ägaren till en periodisk skrift sprider eller låter sprida skriftens innehåll eller delar av detta i form av ett program som avses i yttrandefrihetsgrundlagen och som sänds eller som tillhandahålls ur en databas som avses i 1 kap. 4 § den grundlagen, ska programmet anses vara en bilaga till skriften vid tillämpning av denna grundlag. Detta gäller dock endast om

1. innehållet görs tillgängligt på ett sätt som är särskilt anpassat till personer med funktionsnedsättning,
2. innehållet återges oförändrat, och
3. det anges hur innehållet har disponerats.

Vad som anges i första stycket gäller även när innehållet sprids i en teknisk upptagning som avses i yttrandefrihetsgrundlagen.

Bestämmelser om rätt till sändningar finns i 3 kap. yttrandefrihetsgrundlagen. *Lag (2018:1801)*.

6 § Om en författare, utgivare eller förläggare som är ansvarig enligt 8 kap. för en tryckt skrift som inte är periodisk sprider eller låter sprida skriftens innehåll eller delar av detta i form av ett program som avses i yttrandefrihetsgrundlagen och som tillhandahålls ur en databas som avses i 1 kap. 4 § den grundlagen, ska programmet anses vara en bilaga till skriften vid tillämpning av denna grundlag. Detta gäller dock endast om innehållet återges oförändrat och det anges att innehållet är en bilaga enligt denna bestämmelse. *Lag (2018:1801)*.

Grundläggande bestämmelser

Meddelarfrihet och anskaffarfrihet

7 § Det står var och en fritt att meddela uppgifter i vilket ämne som helst i syfte att de ska göras offentliga i en tryckt skrift (meddelarfrihet). Denna frihet avser uppgifter som lämnas till

- en författare eller någon annan upphovsman till en framställning i en tryckt skrift,
- skriftens utgivare eller redaktion, eller

– ett företag för yrkesmässig förmedling av nyheter eller andra meddelanden till periodiska skrifter.

Det står också var och en fritt att anskaffa uppgifter i vilket ämne som helst i syfte att göra dem offentliga i en tryckt skrift eller att meddela uppgifter som avses i första stycket (anskaffarfrihet).

För dessa friheter får inga andra begränsningar finnas än de som följer av denna grundlag. *Lag (2018:1801)*.

Censurförbud och förbud mot andra hindrande åtgärder

8 § En skrift får inte före tryckningen granskas av en myndighet eller ett annat allmänt organ. Förbud mot tryckning får inte förekomma.

Det är inte heller tillåtet för en myndighet eller ett annat allmänt organ att, på grund av skriftens innehåll, hindra tryckning eller utgivning av en skrift, om åtgärden inte har stöd i denna grundlag. Detsamma gäller i fråga om hinder mot spridning av en skrift bland allmänheten. *Lag (2018:1801)*.

Exklusivitetsprincipen

9 § För att någon ska kunna åtalas eller dömas till ansvar eller ersättningskyldighet för missbruk av tryckfriheten eller medverka till sådant missbruk krävs stöd i denna grundlag. Detsamma gäller för att en tryckt skrift ska kunna konfiskeras eller tas i beslag. *Lag (2018:1801)*.

Instruktion för tillämpningen

10 § Den som ska döma över missbruk av tryckfriheten eller på annat sätt vaka över att denna grundlag efterlevs bör alltid ha i åtanke att tryckfriheten är en grundval för ett fritt samhällsskick, alltid uppmärksamma ämnet och tanken mera än uttrycket, liksom syftet mera än framställningssättet samt i tveksamma fall hellre fria än fälla. *Lag (2018:1801)*.

Undantag från grundlagen

Vissa frågor som får regleras i lag

11 § Bestämmelserna i denna grundlag hindrar inte att det i lag meddelas föreskrifter om upphovsmäns rätt till litterära eller konstnärliga verk, om upphovsrätten närstående rättigheter och om förbud mot att återge ett verk på ett sätt som kränker den andliga odlingens intressen. *Lag (2018:1801)*.

12 § Bestämmelserna i denna grundlag hindrar inte att det i lag meddelas föreskrifter om

1. förbud mot kommersiella annonser vid marknadsföring av alkohol-drycker eller tobaksvaror,

2. förbud mot kommersiella annonser som används vid marknadsföring av andra varor än tobaksvaror eller av tjänster, om det i annonsen förekommer ett varukännetecken som är i bruk för en tobaksvara eller som enligt gällande bestämmelser om varumärken är registrerat eller inarbetat för en tobaksvara,

3. förbud mot kommersiella annonser som har meddelats till skydd för hälsa eller miljö enligt en förpliktelse som följer av medlemskapet i Europeiska unionen eller Europeiska atomenergigemenskapen,

4. krav att införa och på ett visst sätt utforma varningstext, innehållsdeklaration eller annan liknande produktinformation om syftet är skydd för hälsa eller miljö eller konsumentskydd,

5. förbud mot offentliggörande i yrkesmässig kreditupplysningsverksamhet av kreditupplysning som innebär otillbörligt intrång i enskilds personliga integritet eller som innehåller oriktig eller missvisande uppgift, om ersättningsskyldighet för sådant offentliggörande, om krav på berättigat behov hos den som beställer kreditupplysningen, om skyldighet att lämna information till den som avses med upplysningen och om rättelse av oriktig eller missvisande uppgift,

6. ansvar och ersättningsskyldighet som avser det sätt på vilket en uppgift har anskaffats, eller

7. ansvar och ersättningsskyldighet för överträdelse av förbud mot att göra avbildningar, beskrivningar eller mätningar av eller inom byggnader, andra anläggningar, områden eller andra objekt som är av betydelse för Sveriges totalförsvaret, om förbudet behövs med hänsyn till intresset av ett förstärkt skydd mot allvarlig brottslighet eller mot röjande av hemliga uppgifter som rör totalförsvaret, eller till intresset av att skydda allmänheten mot skada till följd av militär verksamhet. *Lag (2022:1524).*

13 § Bestämmelserna i denna grundlag hindrar inte att det i lag meddelas föreskrifter om förbud mot offentliggörande av personuppgifter

1. som avslöjar etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening,

2. om hälsa, sexualliv eller sexuell läggning, eller

3. som består av genetiska uppgifter eller biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person.

Vad som anges i första stycket gäller endast om

1. personuppgifterna ingår i en uppgiftssamling som har ordnats så att det är möjligt att söka efter eller sammanställa dessa, och

2. det med hänsyn till verksamheten och de former under vilka uppgiftssamlingen hålls tillgänglig finns särskilda risker för otillbörliga intrång i enskildas personliga integritet. *Lag (2022:1524).*

Undantag för barnpornografi

14 § Denna grundlag är inte tillämplig på pornografiska bilder av personer vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som är under arton år. *Lag (2018:1801).*

2 kap. Allmänna handlingars offentlighet

Grundläggande bestämmelser

Handlingsoffentlighet

1 § Till främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande ska var och en ha rätt att ta del av allmänna handlingar. *Lag (2018:1801).*

Begränsning av handlingsoffentligheten

2 § Rätten att ta del av allmänna handlingar får begränsas endast om det krävs med hänsyn till

1. rikets säkerhet eller dess förhållande till en annan stat eller en mellanfolklig organisation,

2. rikets centrala finanspolitik, penningpolitik eller valutapolitik,

3. myndigheters verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn,

4. intresset av att förebygga eller beivra brott,

5. det allmännas ekonomiska intresse,
6. skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden, eller
7. intresset av att bevara djur- eller växtart.

En begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar ska anges noga i en bestämmelse i en särskild lag eller, om det anses lämpligare i ett visst fall, i en annan lag som den särskilda lagen hänvisar till. Efter bemyndigande i en sådan bestämmelse får regeringen genom förordning meddela närmare föreskrifter om bestämmelsens tillämplighet.

Riksdagen eller regeringen får i en sådan bestämmelse som avses i andra stycket ges befogenhet att efter omständigheterna medge att en viss handling lämnas ut. *Lag (2018:1801)*.

Vad som är allmän handling

Handling

3 § Med handling avses en framställning i skrift eller bild samt en upptagning som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt. *Lag (2018:1801)*.

Allmän handling

4 § En handling är allmän, om den förvaras hos en myndighet och enligt 9 eller 10 § är att anse som inkommen till eller upprättad hos en myndighet. *Lag (2018:1801)*.

Med myndighet jämställda organ

5 § Med myndighet jämställs i detta kapitel riksdagen och beslutande kommunal församling. *Lag (2018:1801)*.

Handling som förvaras hos myndighet

6 § En upptagning som avses i 3 § anses förvarad hos en myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt.

En sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses dock förvarad hos myndigheten endast om myndigheten kan göra sammanställningen tillgänglig med rutinbetonade åtgärder och inte annat följer av 7 §. *Lag (2018:1801)*.

7 § En sammanställning enligt 6 § andra stycket anses inte förvarad hos myndigheten om sammanställningen innehåller personuppgifter och myndigheten enligt lag eller förordning saknar befogenhet att göra sammanställningen tillgänglig. Med personuppgift avses all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person. *Lag (2018:1801)*.

8 § Brev eller annat meddelande som är ställt personligen till den som innehar befattning vid en myndighet anses som allmän handling, om handlingen gäller ett ärende eller någon annan fråga som ska handläggas av myndigheten och inte är avsedd för mottagaren endast som innehavare av annan ställning. *Lag (2018:1801)*.

9 § En handling anses ha kommit in till en myndighet, när den har anlänt till myndigheten eller kommit behörig befattningshavare till handa. I fråga om en upptagning som avses i 3 § gäller i stället att den anses ha kommit in till myndigheten när någon annan har gjort den tillgänglig för myndigheten på det sätt som anges i 6 §.

Tävlingsskrifter, anbud eller andra sådana handlingar som enligt tillkännagivande ska lämnas i förseglat omslag anses inte ha kommit in före den tidpunkt som har bestämts för öppnandet.

En åtgärd som någon vidtar endast som ett led i en teknisk bearbetning eller teknisk lagring av en handling som en myndighet har tillhandahållit ska inte anses leda till att handlingen har kommit in till den myndigheten. *Lag (2018:1801)*.

Upprättad handling

10 § En handling anses ha upprättats hos en myndighet, när den har expedierats. En handling som inte har expedierats anses upprättad när det ärende som den hänför sig till har slutbehandlats hos myndigheten eller, om handlingen inte hänför sig till ett visst ärende, när den har justerats av myndigheten eller färdigställts på annat sätt.

I stället för det som föreskrivs i första stycket gäller följande:

1. Diarier, journaler samt sådana register eller andra förteckningar som förs fortlöpande anses ha upprättats när de har färdigställts för anteckning eller införing.

2. Domar och andra beslut, som enligt vad som är föreskrivet ska avkunnas eller expedieras, samt protokoll och andra handlingar till den del protokollet eller handlingen hänför sig till ett sådant beslut, anses ha upprättats när beslutet har avkunnats eller expedierats.

3. Andra protokoll från en myndighet och därmed jämförliga anteckningar anses ha upprättats när de har justerats av myndigheten eller färdigställts på annat sätt.

Det som sägs i andra stycket 3 gäller inte protokoll hos riksdagens utskott, en kommuns revisorer, statliga kommittéer eller en kommunal myndighet i ärenden som denna endast bereder till avgörande. *Lag (2018:1801)*.

Överlämnad handling inom en myndighet

11 § Har ett organ som ingår i eller är knutet till en myndighet lämnat över en handling till något annat organ inom samma myndighet, anses handlingen som inkommen eller upprättad därigenom endast om organen uppträder som självständiga i förhållande till varandra.

Detsamma gäller om en handling har framställts för att lämnas på det sätt som anges i första stycket. *Lag (2018:1801)*.

Minnesanteckning, utkast och koncept

12 § En minnesanteckning som har gjorts hos en myndighet och som inte har expedierats ska inte heller efter den tidpunkt då den enligt 10 § är att anse som upprättad anses som allmän handling hos myndigheten. Minnesanteckningen anses dock som upprättad om den har tagits om hand för arkivering. Med minnesanteckning avses promemorior och andra uppteckningar eller upptagningar som har kommit till endast för föredragning eller beredning av ett ärende, dock inte till den del de har tillfört ärendet någon sakuppgift.

Utkast eller koncept till en myndighets beslut eller skrivelse och andra därmed jämställda handlingar som inte har expedierats anses inte som allmänna. Handlingen anses dock vara allmän om den tas om hand för arkivering. *Lag (2018:1801)*.

Handlingar som inte anses som allmänna

13 § En handling som förvaras hos en myndighet endast som ett led i en teknisk bearbetning eller teknisk lagring för någon annans räkning anses inte som allmän handling hos den myndigheten.

Som allmän handling anses inte en handling som en myndighet förvarar endast i syfte att kunna återskapa information som har gått förlorad i en myndighets ordinarie system för automatiserad behandling av information (säkerhetskopia). *Lag (2018:1801)*.

14 § Som allmän handling anses inte

1. ett brev, ett telegram eller någon annan sådan handling som har lämnats in till eller upprättats hos en myndighet endast för befordran av ett meddelande,

2. ett meddelande eller någon annan handling som har lämnats in till eller upprättats hos en myndighet endast för offentliggörande i en periodisk skrift som ges ut genom myndigheten,

3. en tryckt skrift, en ljud- eller bildupptagning eller någon annan handling som ingår i ett bibliotek eller som från en enskild har tillförts ett allmänt arkiv uteslutande för förvaring och vård eller forsknings- och studieändamål eller privata brev, skrifter eller upptagningar som annars har överlämnats till en myndighet uteslutande för något av de angivna ändamålen,

4. en upptagning av innehållet i en sådan handling som avses i 3, om upptagningen förvaras hos en myndighet där den ursprungliga handlingen inte skulle vara att anse som allmän.

Det som föreskrivs i första stycket 3 om handlingar som ingår i bibliotek tillämpas inte på en upptagning i en databas som en myndighet har tillgång till enligt ett avtal med en annan myndighet, om upptagningen är allmän handling hos den myndigheten. *Lag (2018:1801)*.

Utlämnande av allmänna handlingar

Rätten att ta del av allmänna handlingar

15 § Den som begär ut en allmän handling som får lämnas ut ska genast eller så snart det är möjligt och utan avgift få ta del av handlingen på stället på ett sådant sätt att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt. En handling får även skrivas av, avbildas eller tas i anspråk för ljudöverföring. Kan en handling inte tillhandahållas utan att en sådan del av handlingen som inte får lämnas ut röjs, ska den i övriga delar göras tillgänglig för sökanden i avskrift eller kopia.

En myndighet är inte skyldig att tillhandahålla en handling på stället, om det möter betydande hinder. Detsamma gäller en upptagning som avses i 3 §, om sökanden utan beaktansvärd olägenhet kan ta del av upptagningen hos en närbelägen myndighet. *Lag (2018:1801)*.

Kopior av allmänna handlingar

16 § Den som önskar ta del av en allmän handling har även rätt att mot en fastställd avgift få en avskrift eller kopia av handlingen till den del

handlingen får lämnas ut. En myndighet är dock inte skyldig att i större utsträckning än vad som följer av lag lämna ut en upptagning för automatiserad behandling i annan form än utskrift. En myndighet är inte heller skyldig att framställa en kopia av en karta, ritning eller bild eller av en upptagning som avses i 3 § och som inte är en upptagning för automatiserad behandling, om det skulle innebära svårigheter och handlingen kan tillhandahållas på stället.

En begäran att få en avskrift eller kopia av en allmän handling ska behandlas skyndsamt. *Lag (2018:1801)*.

Prövning av begäran

17 § En begäran att få ta del av en allmän handling görs hos den myndighet som förvarar handlingen.

Begäran prövas av den myndighet som anges i första stycket. Om det finns särskilda skäl, får det dock föreskrivas i en bestämmelse som avses i 2 § andra stycket att prövningen vid tillämpningen av bestämmelsen ska göras av någon annan myndighet. I fråga om en handling som är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet kan det även genom förordning föreskrivas att endast en viss myndighet får pröva frågan om utlämnande. I de angivna fallen ska begäran om utlämnande genast hänskjutas till den behöriga myndigheten. *Lag (2018:1801)*.

18 § En myndighet får inte på grund av att någon begär att få ta del av en allmän handling efterforska vem denne är eller vilket syfte han eller hon har med sin begäran i större utsträckning än vad som behövs för att myndigheten ska kunna pröva om det finns hinder mot att handlingen lämnas ut. *Lag (2018:1801)*.

19 § Om någon annan än riksdagen eller regeringen avslår en begäran att få ta del av en handling eller lämnar ut en allmän handling med förbehåll som inskränker sökandens rätt att yppa dess innehåll eller annars förfoga över den, får sökanden överklaga beslutet. Ett beslut av ett statsråd ska överklagas till regeringen och ett beslut av någon annan myndighet ska överklagas till domstol.

I den lag som avses i 2 § ska det närmare anges hur beslut som avses i första stycket får överklagas. Ett överklagande ska alltid prövas skyndsamt.

För beslut av en myndighet som lyder under riksdagen gäller särskilda bestämmelser om överklagande. *Lag (2018:1801)*.

20 § En anteckning om hinder att lämna ut en allmän handling får göras endast på en handling som omfattas av en bestämmelse som avses i 2 § andra stycket. Den tillämpliga bestämmelsen ska anges. *Lag (2018:1801)*.

Ytterligare bestämmelser om allmänna handlingar

Allmänna handlingar hos enskilda organ

21 § Om en myndighets verksamhet ska övertas av ett enskilt organ, får det i lag föreskrivas att regeringen eller en beslutande kommunal församling får besluta att allmänna handlingar som hänför sig till den verksamheten och som organet behöver för verksamheten får överlämnas dit utan att handlingarna därigenom upphör att vara allmänna. Ett sådant organ ska i fråga om överlämnade handlingar jämföras med en myndighet när 15–20 §§ tillämpas. *Lag (2018:1801)*.

22 § I lag får det föreskrivas att regeringen får besluta att allmänna handlingar får överlämnas till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, utan att handlingarna därigenom upphör att vara allmänna. Detta gäller handlingar som senast den 31 december 1999 har kommit in till eller upprättats hos

1. myndigheter som har upphört och som har haft uppgifter som hänför sig till Svenska kyrkans verksamhet, eller

2. Svenska kyrkans beslutande församlingar.

När 15–20 §§ tillämpas ska Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar jämföras med en myndighet i fråga om överlämnade handlingar. *Lag (2018:1801)*.

Bevarande och gallring

23 § Grundläggande föreskrifter om hur allmänna handlingar ska bevaras samt om gallring och annat avhållande av sådana handlingar får meddelas i lag. *Lag (2018:1801)*.

3 kap. Rätten till anonymitet

1 § En författare till en tryckt skrift är inte skyldig att sätta ut namn, pseudonym eller signatur på skriften. Detsamma gäller för den som har meddelat uppgifter för offentliggörande enligt 1 kap. 7 § och för utgivare av en tryckt skrift som inte är periodisk. *Lag (2018:1801)*.

2 § I ett mål om ansvar, skadestånd eller särskild rättsverkan på grund av tryckfrihetsbrott får ingen ta upp frågan om vem som är författare eller vem som är meddelare enligt 1 kap. 7 §. Detsamma gäller frågan om vem som är utgivare till en tryckt skrift som inte är periodisk.

Om författare eller utgivare har angetts på en skrift som inte är periodisk, med namn eller med en pseudonym eller en signatur som enligt vad som är allmänt känt syftar på en viss person, får dock frågan om han eller hon är ansvarig behandlas i målet. Detsamma gäller om någon i en skriftlig förklaring har uppgett sig vara författaren eller utgivaren eller självmant har lämnat en sådan uppgift i målet.

Första stycket hindrar inte att det i samma rättegång som avses i första och andra styckena handläggs en fråga om vem som är ansvarig för brott enligt 7 kap. 22 eller 23 §. *Lag (2018:1801)*.

Tystnadsplikt

3 § Den som har tagit befattning med tillkomsten eller utgivningen av en tryckt skrift eller med en framställning som har varit avsedd att införas i en tryckt skrift får inte röja vad han eller hon då har fått veta om vem som är författare, meddelare enligt 1 kap. 7 § eller utgivare av en skrift som inte är periodisk.

Tystnadsplikt enligt första stycket gäller även för den som på något annat sätt har varit verksam inom ett företag för utgivning av tryckta skrifter eller inom ett företag för yrkesmässig förmedling av nyheter eller andra meddelanden till periodiska skrifter. *Lag (2018:1801)*.

4 § Tystnadsplikt enligt 3 § gäller inte i följande fall:

1. Den till vars förmån tystnadsplikten gäller har samtyckt till att hans eller hennes identitet röjs.

2. Det är tillåtet enligt 2 § andra stycket att behandla frågan om identiteten.

3. Det rör sig om något av de brott som avses i 7 kap. 22 § första stycket 1.

4. En domstol finner i fråga om brott enligt 7 kap. 21 § eller 22 § första stycket 2 eller 3 att det är nödvändigt att uppgifter lämnas om huruvida det är den som är tilltalad eller skäligen misstänkt för den brottsliga gärningen som har lämnat meddelandet eller medverkat till framställningen. Uppgifterna ska i så fall lämnas vid en förhandling.

5. En domstol finner i något annat fall att det av hänsyn till ett allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att en uppgift om identiteten lämnas vid vittnesförhör eller förhör med en part under sanningsförsäkran.

Vid förhör som avses i första stycket 4 eller 5 ska rätten noga vaka över att det inte ställs frågor som kan inkräkta på tystnadsplikten utöver vad som har medgetts i varje särskilt fall. *Lag (2018:1801)*.

Efterforskningsförbud

5 § En myndighet eller ett annat allmänt organ får inte efterforska

1. författaren till en framställning som har införts eller varit avsedd att införas i en tryckt skrift,

2. den som har gett ut eller avsett att ge ut en framställning i en sådan skrift, eller

3. meddelare enligt 1 kap. 7 §.

Förbudet i första stycket hindrar inte efterforskning när det behövs för åtal eller något annat ingripande mot den som avses där som inte står i strid med denna grundlag. I sådana fall ska den tystnadsplikt som anges i 3 § beaktas. *Lag (2018:1801)*.

Repressalieförbud

6 § En myndighet eller ett annat allmänt organ får inte ingripa mot någon för att han eller hon i en tryckt skrift har brukat sin tryckfrihet eller medverkat till ett sådant bruk. *Lag (2018:1801)*.

Straff

7 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som

1. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot sin tystnadsplikt enligt 3 §,

2. uppsåtligen eller av oaktsamhet på en tryckt skrift sätter ut namn på eller pseudonym eller signatur för en författare eller, i fall som avses i 1 §, meddelare eller utgivare mot hans eller hennes vilja,

3. uppsåtligen eller av oaktsamhet på en tryckt skrift sätter ut namn på eller pseudonym eller signatur för någon som uppges vara författare, utgivare eller meddelare men som inte är det,

4. uppsåtligen efterforskar i strid med 5 §, eller

5. uppsåtligen ingriper i strid med 6 §, om åtgärden utgör avskedande, uppsägning, meddelande av disciplinpåföljd eller en liknande åtgärd.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket 1–3 får väckas endast om målsäganden har anmält brottet till åtal. *Lag (2018:1801)*.

Andra upphovsmän än författare

8 § Det som sägs i detta kapitel om författare gäller även andra upphovsmän till framställningar som har införts eller varit avsedda att införas i en tryckt skrift. *Lag (2018:1801)*.

1 § Varje fysisk och juridisk person har rätt att själv eller med hjälp av andra trycka skrifter. *Lag (2018:1801)*.

Ursprungsuppgifter

2 § En skrift som är tryckt i Sverige och avsedd att ges ut här ska innehålla tydliga uppgifter om vem som har tryckt skriften samt om ort och år för tryckningen. Motsvarande gäller en skrift för vilken utgivningsbevis gäller och som är mångfaldigad här genom fotokopiering eller någon liknande teknik. *Lag (2018:1801)*.

3 § Skyldigheten att sätta ut uppgifter enligt 2 § gäller inte bild- eller tillfällighetstryck. Med bild- eller tillfällighetstryck avses vykort och bildalbum, visitkort och notifikationer, adresskort, etiketter, blanketter samt affärstryck såsom reklam- och emballagetryck och andra sådana trycksaker. En förutsättning är att missbruk av tryckfriheten kan anses uteslutet på grund av texten eller framställningen i övrigt. *Lag (2018:1801)*.

Skyldighet att bevara exemplar

4 § Föreskrifter om skyldighet att bevara exemplar av tryckta skrifter för granskning och att lämna exemplar av tryckta skrifter till bibliotek eller arkiv får meddelas i lag.

Detsamma gäller föreskrifter om skyldighet att spela in program och bevara tekniska upptagningar som avses i 1 kap. 5 och 6 §§ samt att tillhandahålla dessa. *Lag (2018:1801)*.

Straff

5 § Den som vid framställningen av en skrift bryter mot 2 § döms till böter eller fängelse i högst ett år. *Lag (2018:1801)*.

6 § *Har betecknats 4 § genom lag (1976:955).*

7 § *Har upphävts genom lag (1976:955).*

8 § *Har betecknats 5 § genom lag (1976:955).*

9 § *Har betecknats 3 § genom lag (1976:955).*

5 kap. Rätten att ge ut periodiska skrifter

Ägare och utgivare

1 § En periodisk skrift ska ha en utgivare.

Utgivaren utses av skriftens ägare. *Lag (2018:1801)*.

2 § Varje fysisk och juridisk person får vara ägare till en periodisk skrift. *Lag (2018:1801)*.

3 § En utgivare av en periodisk skrift ska vara en fysisk person med hemvist i Sverige. Den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt särskilda bestämmelser i lag får inte vara utgivare. *Lag (2018:1801)*.

4 § Utgivaren ska ha befogenhet att utöva tillsyn över skriftens utgivning och bestämma över dess innehåll så att ingenting får föras in i den mot hans eller hennes vilja. Varje inskränkning i denna befogenhet ska vara utan verkan. *Lag (2018:1801)*.

Anmälan om utgivare

5 § När en utgivare har utsetts, ska ägaren anmäla detta till en myndighet som anges i lag. Anmälan ska innehålla uppgift om utgivarens namn och hemvist. Den ska även innehålla bevis om att utgivaren är behörig enligt 3 § och en förklaring av utgivaren om att han eller hon har åtagit sig uppdraget. *Lag (2018:1801)*.

6 § Om utgivaren inte längre är behörig eller om utgivarens uppdrag kommer att upphöra av något annat skäl, ska ägaren genast utse en ny utgivare och anmäla detta enligt 5 §. Anmälan ska om möjligt även innehålla bevis om att den förra utgivaren har fått del av anmälan. *Lag (2018:1801)*.

Ställföreträdare för utgivare

7 § En utgivare av en periodisk skrift får utse en eller flera ställföreträdare. För ställföreträdare gäller 3 §.

När en ställföreträdare har utsetts, ska detta anmälas till den myndighet som avses i 5 §. Tillsammans med anmälan ska det lämnas ett bevis om att ställföreträdaren uppfyller behörighetsvillkoren för utgivare och en förklaring dels av ställföreträdaren att han eller hon har åtagit sig uppdraget, dels av ägaren att han eller hon har godkänt ställföreträdaren.

Upphör utgivarens uppdrag, upphör också uppdraget som ställföreträdare. *Lag (2018:1801)*.

8 § Om en anmälan av ställföreträdare har gjorts enligt 7 §, får utgivaren överlämna åt ställföreträdaren eller, om flera ställföreträdare finns, åt någon av dem att i utgivarens ställe utöva den befogenhet som utgivaren har enligt 4 §.

Kan det antas att utgivaren på grund av sjukdom eller av annan tillfällig orsak oavbrutet under minst en månad inte kommer att utöva befogenheten som utgivare, ska han eller hon snarast överlämna denna till en ställföreträdare. Finns det ingen ställföreträdare, ska utgivaren genast utse en ställföreträdare och anmäla detta enligt 7 §. Detsamma gäller om uppdraget för den som har utsetts till ställföreträdare kommer att upphöra. *Lag (2018:1801)*.

Uppgift om utgivare

9 § På varje nummer eller häfte av en periodisk skrift ska utgivarens namn sättas ut. När en ställföreträdare har trätt in anges i stället ställföreträdarens namn. *Lag (2018:1801)*.

Utgivningsbevis*Utfärdande*

10 § En periodisk skrift får inte ges ut innan det har utfärdats ett bevis om att det inte finns något hinder mot utgivning enligt denna grundlag (utgivningsbevis).

Ett utgivningsbevis meddelas av den myndighet som avses i 5 §. Ansökan görs av skriftens ägare. I ansökan ska skriftens titel, utgivningsort och utgivningsplan anges. *Lag (2018:1801)*.

11 § Ett utgivningsbevis får inte utfärdas innan det har gjorts en anmälan om utgivare enligt 5 §.

En ansökan får avslås om skriftens titel lätt kan förväxlas med titeln på någon annan skrift med utgivningsbevis. *Lag (2018:1801)*.

Giltighet och förnyelse

12 § Ett utgivningsbevis gäller i tio år. Därefter upphör beviset att gälla. Ett beslut om att beviset ska anses ha upphört vid tioårsperiodens utgång meddelas av den myndighet som avses i 5 §. Beviset får förnyas efter ansökan av skriftens ägare, varje gång för tio år från utgången av den föregående tioårsperioden. Om ansökan om förnyelse har gjorts före tioårsperiodens utgång fortsätter beviset att gälla till dess att beslutet med anledning av ansökan har fått laga kraft. *Lag (2018:1801)*.

Återkallelse

13 § Ett utgivningsbevis får återkallas i följande fall:

1. Ägaren har anmält att skriftens utgivning har upphört.
2. Äganderätten till skriften har övergått till någon som inte uppfyller behörighetsvillkor som har föreskrivits med stöd av denna grundlag.
3. Det finns ingen utgivare eller utgivaren uppfyller inte behörighetsvillkoren enligt 3 § eller behörighetsvillkor som har föreskrivits med stöd av denna grundlag, och en behörig utgivare utses inte omedelbart.
4. Det har gått sex månader från dagen då utgivningsbeviset utfärdades, utan att skriften har kommit ut.
5. Skriften har under något av de två senaste kalenderåren inte kommit ut med minst fyra nummer eller häften på särskilda tider.
6. Det visas inom sex månader från första gången skriften kom ut att beviset inte borde ha utfärdats med hänsyn till bestämmelsen i 11 § andra stycket.
7. Titeln på en skrift har typografiskt sett getts en sådan likhet med titeln på en annan skrift med utgivningsbevis att förväxling lätt kan ske och rättelse vidtas inte omedelbart. *Lag (2018:1801)*.

14 § Om ett utgivningsbevis har återkallats enligt 13 § första stycket 2, 3, 5 eller 7, krävs medgivande av skriftens ägare för att utgivningsbevis ska utfärdas för en annan skrift med en titel som har en sådan likhet med den första skriftens titel att de lätt kan förväxlas. Medgivande behövs dock inte om det har gått två år efter återkallelsen.

Detsamma gäller om det tidigare utgivningsbeviset har förklarats ha upphört att gälla. *Lag (2018:1801)*.

15 § Det får i lag meddelas föreskrifter om

1. skyldighet att anmäla ändrade förhållanden i fråga om utgivningsort och utgivningsplan,
2. giltighet och förnyelse av utgivningsbevis, och
3. återkallelse av utgivningsbevis. *Lag (2018:1801)*.

16 § Till böter döms

1. en ägare till en periodisk skrift som ges ut utan att utgivningsbevis finns eller utan att ägaren uppfyller behörighetsvillkor som har föreskrivits med stöd av denna grundlag,

2. en ägare till en periodisk skrift för vilken en ny utgivare inte utses och anmäls enligt 6 §,

3. en utgivare som inte överlämnar sitt uppdrag till ställföreträdare enligt 8 § andra stycket,

4. den som ger ut en periodisk skrift för vilken utgivningsförbud har meddelats enligt denna grundlag eller som uppenbart utgör en fortsättning av en sådan skrift, eller

5. den som på en periodisk skrift låter ange sitt namn som utgivare eller ställföreträdare utan att vara behörig.

Om skriften har förklarats vara brottslig eller omständigheterna annars är synnerligen försvårade, är straffet fängelse i högst ett år. *Lag (2018:1801)*.

17 § Till straff enligt 16 § döms även den som i en ansökan, anmälan eller förklaring som avses i detta kapitel medvetet lämnar oriktiga uppgifter. *Lag (2018:1801)*.

18 § Till penningböter döms en utgivare som inte sätter ut uppgifter om utgivarens namn på det sätt som anges i 9 §. Detsamma gäller en ställföreträdare som har trätt in som utgivare. *Lag (2018:1801)*.

19 § I lag får det föreskrivas om straff för den som bryter mot en föreskrift i lag som har meddelats med stöd av 15 § 1. *Lag (2018:1801)*.

6 kap. Rätten att sprida tryckta skrifter

1 § Varje fysisk och juridisk person har rätt att själv eller med hjälp av andra sprida tryckta skrifter. *Lag (2018:1801)*.

Undantag

2 § Utan hinder av denna grundlag gäller vad som föreskrivs i lag, när någon

1. visar en pornografisk bild på eller vid en allmän plats genom skyltning eller annat liknande förfarande på ett sätt som är ägnat att väcka allmän anstöt eller utan föregående beställning sänder eller tillställer någon en sådan bild på annat sätt, eller

2. bland barn och ungdom sprider en tryckt skrift som genom sitt innehåll kan verka förråande eller annars medföra annan allvarlig fara för de unga. *Lag (2018:1801)*.

3 § I lag får det meddelas föreskrifter om spridning av kartor, ritningar eller bilder som återger Sverige helt eller delvis och innehåller upplysningar av betydelse för rikets försvar. *Lag (2018:1801)*.

Skyldighet att befordra tryckta skrifter

4 § Den som enligt vad som följer av lag eller annan författning har en skyldighet att befordra tryckta skrifter får inte på grund av innehållet vägra eller ställa särskilda villkor för att utföra denna skyldighet. Detta gäller dock

inte om befordran skulle innebära en sådan överträdelse som avses i 5 eller 6 §.

Den som har en skyldighet enligt första stycket och som har tagit emot en tryckt skrift för befordran ska inte anses som skriftens spridare. *Lag (2018:1801)*.

Straff

5 § Till penningböter döms den som sprider en tryckt skrift som saknar en sådan uppgift som avses i 4 kap. 2 §. Detsamma gäller om en sådan uppgift eller en uppgift som avses i 1 kap. 2 § andra stycket 2 är oriktig och spridaren känner till detta. *Lag (2018:1801)*.

6 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som sprider en tryckt skrift i vetskap om att den

1. har tagits i beslag eller förklarats konfiskerad,
2. har getts ut i strid med ett utgivningsförbud som har meddelats enligt denna grundlag, eller
3. uppenbart utgör en fortsättning av en skrift som omfattas av ett sådant förbud som avses i 2. *Lag (2018:1801)*.

7 kap. Tryckfrihetsbrott, meddelarbrott och anskaffarbrott

Gärningar som anses vara tryckfrihetsbrott

Vad som anses vara tryckfrihetsbrott

1 § Med beaktande av tryckfrihetens syfte att säkerställa ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande ska de gärningar som anges i 2–20 §§ anses vara tryckfrihetsbrott, om de begås i en tryckt skrift och är straffbara enligt lag. *Lag (2018:1801)*.

Olaga hot

2 § Som tryckfrihetsbrott anses olaga hot som innebär att någon hotar någon annan med brottslig gärning på ett sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig rädsla för egen eller annans säkerhet till person, egendom, frihet eller frid. *Lag (2018:1801)*.

Förtal

3 § Som tryckfrihetsbrott anses förtal som innebär att någon utpekar någon annan som brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller annars lämnar en uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning.

Förtal av avliden medför ansvar, om gärningen är sårande för de efterlevande eller annars kan anses kränka den frid som bör tillkomma den avlidne.

Det ska inte dömas till ansvar om det med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken och den som har lämnat uppgiften visar att uppgiften var sann eller att han eller hon hade skäligen grund för den. *Lag (2018:1801)*.

Förolämpning

4 § Som tryckfrihetsbrott anses förolämpning som innebär att någon riktar beskyllning, nedsättande uttalande eller förödmjukande beteende mot någon annan, om gärningen är ägnad att kränka den andres självkänsla eller värdighet. *Lag (2018:1801)*.

5 § Som tryckfrihetsbrott anses uppvigling som innebär att någon uppmanar eller på annat sätt söker förleda till brottslig gärning, svikande av medborgerlig skyldighet eller ohörsamhet mot myndighet eller åsidosättande av vad som åligger krigsman i tjänsten. *Lag (2018:1801)*.

Hets mot folkgrupp

6 § Som tryckfrihetsbrott anses hets mot folkgrupp som innebär att någon hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck. *Lag (2018:1801)*.

Olaga våldsskildring

7 § Som tryckfrihetsbrott anses olaga våldsskildring som innebär att någon i bild skildrar sexuellt våld eller tvång med uppsåt att bilden sprids, om inte gärningen med hänsyn till omständigheterna är försvarlig. *Lag (2018:1801)*.

Hot mot tjänsteman

8 § Som tryckfrihetsbrott anses hot mot tjänsteman som innebär att någon med hot om våld förgriper sig på någon annan för att tvinga fram, hindra eller hämnas för en åtgärd i hans eller hennes myndighetsutövning, i annan verksamhet där det finns samma skydd som är förenat med myndighetsutövning eller vid biträde till åtgärd som omfattas av sådant skydd.

Detsamma gäller om någon på detta sätt förgriper sig mot den som tidigare har utövat eller biträtt vid sådan verksamhet, för vad denne då gjort eller underlåtit att göra.

För försök eller förberedelse till sådant hot mot tjänsteman döms det till ansvar, såvida inte brottet, om det hade fullbordats, skulle ha varit att anse som ringa. *Lag (2018:1801)*.

Övergrepp i rättssak

9 § Som tryckfrihetsbrott anses övergrepp i rättssak som innebär att någon med hot om våld angriper någon annan

1. för att denne har gjort en anmälan, fört talan, avlagt vittnesmål eller annars vid förhör avgett en utsaga hos en domstol eller annan myndighet, eller

2. för att hindra denne från en sådan åtgärd som anges i 1.

Detsamma gäller om någon med hot om gärning som medför lidande, skada eller olägenhet angriper någon annan för att denne har avlagt vittnesmål eller annars avgett en utsaga vid förhör hos en myndighet eller för att hindra honom eller henne från att avge en sådan utsaga. *Lag (2018:1801)*.

Uppror

10 § Som tryckfrihetsbrott anses uppror som innebär att någon, med uppsåt att statskicket med vapenmakt eller annars med våldsamma medel ska omstörtas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten på så sätt ska framtvingas eller hindras, begår en handling som innebär en fara för uppsåtets förverkligande.

För försök, förberedelse eller stämpling till sådant uppror döms det till ansvar. *Lag (2018:1801)*.

Brott mot medborgerlig frihet

11 § Som tryckfrihetsbrott anses brott mot medborgerlig frihet som innebär att någon utövar olaga hot med uppsåt att påverka den allmänna åsiktsbildningen eller inkräkta på handlingsfriheten inom en politisk organisation eller en yrkes- eller näringsammanslutning och därigenom sätter yttrande-, församlings- eller föreningsfriheten i fara.

För försök till sådant brott mot medborgerlig frihet döms det till ansvar. *Lag (2018:1801)*.

Högförräderi

12 § Som tryckfrihetsbrott anses högförräderi som innebär att någon, med uppsåt att riket eller en del av det, med våldsamma eller annars lagstridiga medel eller med utländskt bistånd, ska läggas under främmande makt eller bringas i beroende av sådan makt eller att del av riket på så sätt ska lösryckas, begår en handling som innebär en fara för uppsåtets förverkligande.

Som tryckfrihetsbrott anses också högförräderi som begåtts med uppsåt att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten ska framtvingas eller hindras med utländskt bistånd, om handlingen innebär en fara för uppsåtets förverkligande.

För försök, förberedelse eller stämpling till sådant högförräderi döms det till ansvar. *Lag (2018:1801)*.

Krigsanstiftan

13 § Som tryckfrihetsbrott anses krigsanstiftan som innebär att någon med utländskt bistånd framkallar fara för att riket ska invecklas i krig eller andra fientligheter. *Lag (2018:1801)*.

Spioneri

14 § Som tryckfrihetsbrott anses spioneri som innebär att någon för att gå en främmande makt eller motsvarande tillhanda obehörigen befordrar, lämnar eller röjer en uppgift rörande försvarsverk, vapen, förråd, import, export, tillverkningssätt, underhandlingar, beslut, eller något förhållande i övrigt, vars uppenbarande för en främmande makt eller motsvarande kan medföra men för Sveriges säkerhet.

För försök, förberedelse eller stämpling till sådant spioneri döms det till ansvar. *Lag (2022:1517)*.

Utlandsspioneri

14 a § Som tryckfrihetsbrott anses utlandsspioneri som innebär att någon, i annat fall än som avses i 14 §, för att gå en främmande makt eller motsvarande tillhanda, obehörigen befordrar, lämnar eller röjer en hemlig uppgift som förekommer inom ramen för ett samarbete med en annan stat eller en mellanfolklig organisation eller i en mellanfolklig organisation i vilken Sverige är medlem, och vars uppenbarande för en främmande makt eller motsvarande är ägnat att medföra allvarligt men för Sveriges förhållande till någon annan stat eller en mellanfolklig organisation.

En gärning ska inte utgöra brott, om den med hänsyn till syftet och övriga omständigheter är försvarlig.

För försök, förberedelse eller stämpling till sådant utlandsspioneri döms det till ansvar. *Lag (2022:1517)*.

Obehörig befattning med hemlig uppgift

15 § Som tryckfrihetsbrott anses obehörig befattning med hemlig uppgift som innebär att någon, utan syfte att gå en främmande makt eller motsvarande tillhanda, obehörigen befordrar, lämnar eller röjer en uppgift

1. som avses i 14 §, om uppgiften rör något förhållande av hemlig natur, eller

2. som avses i 14 a §.

En gärning enligt första stycket 2 ska inte utgöra brott, om den med hänsyn till syftet och övriga omständigheter är försvarlig.

För försök eller förberedelse till sådan obehörig befattning med hemlig uppgift döms det till ansvar.

Det döms också till ansvar för stämpling till sådant brott, om detta är att anse som grovt. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas, om gärningen innefattade tillhandagående av en främmande makt eller motsvarande eller var av synnerligen farlig beskaffenhet med hänsyn till pågående krig eller rörde något förhållande av stor betydelse eller om den som har begått gärningen röjde vad som på grund av allmän eller enskild tjänst hade betrotts honom eller henne. *Lag (2022:1517)*.

Vårdslöshet med hemlig uppgift

16 § Som tryckfrihetsbrott anses vårdslöshet med hemlig uppgift som innebär att någon av grov oaktsamhet obehörigen befordrar, lämnar eller röjer en uppgift

1. som avses i 14 §, om uppgiften rör något förhållande av hemlig natur, eller

2. som avses i 14 a §.

En gärning enligt första stycket 2 ska inte utgöra brott, om den med hänsyn till syftet och övriga omständigheter är försvarlig. *Lag (2022:1517)*.

Landsförräderi eller landssvek

17 § Som tryckfrihetsbrott anses landsförräderi eller landssvek som innebär att någon, när riket är i krig eller bestämmelser i lag om sådant brott annars är tillämpliga,

1. missleder eller förräder dem som är verksamma för rikets försvar eller förleder dem till myteri, trolöshet eller modlöshet,

2. förräder egendom som är av betydelse för totalförsvaret, eller

3. begår någon annan liknande förrädisk gärning som är ägnad att medföra men för totalförsvaret eller innefattar bistånd åt fienden.

För försök, förberedelse eller stämpling till sådant landsförräderi eller landssvek döms det till ansvar. *Lag (2018:1801)*.

Landsskadlig vårdslöshet

18 § Som tryckfrihetsbrott anses landsskadlig vårdslöshet som innebär att någon av oaktsamhet begår en gärning som avses i 17 §. *Lag (2018:1801)*.

Ryktesspridning till fara för rikets säkerhet

19 § Som tryckfrihetsbrott anses ryktesspridning till fara för rikets säkerhet som innebär att någon, när riket är i krig eller bestämmelser i lag om sådant brott annars är tillämpliga,

1. bland allmänheten sprider eller till främmande makt framför eller låter framkomma falska rykten eller andra osanna påståenden som är ägnade att framkalla fara för rikets säkerhet, eller

2. bland krigsmän sprider falska rykten eller andra osanna påståenden som är ägnade att framkalla trolöshet eller modlöshet. *Lag (2018:1801)*.

Offentliggörandebrott

20 § Som tryckfrihetsbrott anses att någon

1. uppsåtligen offentliggör en allmän handling som inte är tillgänglig för var och en, om han eller hon har fått tillgång till handlingen i allmän tjänst, under utövande av tjänsteplikt eller i något därmed jämförbart förhållande,

2. offentliggör en uppgift och därvid uppsåtligen åsidosätter en tystnadsplikt som anges i en särskild lag, eller

3. när riket är i krig eller omedelbar krigsfara offentliggör en uppgift om förhållanden vars röjande enligt lag innefattar annat brott mot Sveriges säkerhet än de som anges i detta kapitel. *Lag (2018:1801)*.

Undantag

21 § Ett tillkännagivande i en annons eller i ett annat sådant meddelande ska inte anses vara ett tryckfrihetsbrott om det inte omedelbart av meddelandets innehåll framgår att ansvar för ett sådant brott kan bli aktuellt. Är meddelandet straffbart tillsammans med en omständighet som inte omedelbart framgår av meddelandets innehåll, gäller vad som föreskrivs i lag.

Detsamma gäller ett meddelande genom chiffer eller på något annat sätt, som är hemligt för allmänheten. *Lag (2018:1801)*.

Meddelar- och anskaffarbrott

Brott av meddelare

22 § Om någon enligt 1 kap. 7 § första stycket meddelar en uppgift i syfte att den ska göras offentlig i en tryckt skrift och därigenom gör sig skyldig till något av följande brott, gäller vad som föreskrivs i lag om ansvar för det brottet:

1. uppror, högförräderi, spioneri, grovt spioneri, utlandsspioneri, grovt utlandsspioneri, grov obehörig befattning med hemlig uppgift, landsförräderi, landssvek eller försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott,

2. oriktigt utlämnande av en allmän handling som inte är tillgänglig för var och en eller tillhandahållande av en sådan handling i strid med en myndighets förbehåll vid dess utlämnande, när gärningen är uppsåtlig, eller

3. uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt i de fall som anges i en särskild lag.

Första stycket gäller också om brottet begås av någon som, utan att vara ansvarig enligt 8 kap., medverkar som författare eller annan upphovsman eller som utgivare till en framställning som är avsedd att införas i en tryckt skrift.

I fråga om föreskrifter som avses i första stycket 3 tillämpas 2 kap. 22 § första stycket regeringsformen. *Lag (2022:1517)*.

Brott av anskaffare

23 § Om någon enligt 1 kap. 7 § andra stycket anskaffar en uppgift i syfte att göra den offentlig i en tryckt skrift eller för att lämna ett meddelande och

därigenom gör sig skyldig till ett brott som anges i 22 § första stycket 1, gäller vad som föreskrivs i lag om ansvar för det brottet. *Lag (2018:1801)*.

SFS 2022:1524

Ytterligare bestämmelser om tryckfrihetsbrott

Påföljd

24 § Vad som föreskrivs i lag om påföljd för brott som anges i 2–20 §§ gäller även när dessa anses vara tryckfrihetsbrott.

Vid bestämmande av påföljd ska det särskilt beaktas om en publicerad uppgift har rättats och rättelsen därefter offentliggjorts på ett lämpligt sätt. *Lag (2018:1801)*.

Publicering av domen

25 § Om den tilltalade döms för förtal eller förolämpning i en periodisk skrift enligt 3 eller 4 §, får domstolen efter yrkande av motparten besluta att domen ska föras in i skriften. *Lag (2018:1801)*.

Konfiskering

26 § En tryckt skrift som innefattar tryckfrihetsbrott får konfiskeras.

Konfiskering innebär att alla exemplar av skriften som är avsedda att spridas ska förstöras. Konfiskering innebär även att åtgärder ska vidtas så att formar, stenar, stereotyper, plåtar och annan liknande utrustning som kan användas uteslutande för tryckning av skriften inte kan missbrukas.

Vid bedömning av frågan om konfiskering ska det särskilt beaktas om en publicerad uppgift har rättats och rättelsen därefter offentliggjorts på ett lämpligt sätt. *Lag (2018:1801)*.

Borttagande ur en databas som innehåller bilagor

27 § Om ett sådant tillhandahållande ur en databas som avses i 1 kap. 5 eller 6 § innefattar tryckfrihetsbrott, får domstolen besluta att den som ansvarar enligt 8 kap. för det brottsliga yttrandet ska ta bort det ur databasen inom viss tid som domstolen bestämmer.

Om preskription har inträtt ska ett beslut enligt första stycket riktas mot den som annars skulle ha ansvarat för brottet. *Lag (2018:1801)*.

28 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som inte följer ett beslut enligt 27 §. *Lag (2018:1801)*.

Utgivningsförbud

29 § Om riket befinner sig i krig, får rätten i samband med konfiskering av en periodisk skrift meddela förbud mot att ge ut skriften under en viss tid. Ett sådant förbud får meddelas endast vid brott som avses i 10 §, 12–14 §§, 15 §, om brottet är att anse som grovt, och 17 §. Förbudet får gälla i högst sex månader från det att domen i tryckfrihetsmålet har fått laga kraft.

I fråga om konfiskering av en periodisk skrift som sprids i strid med ett utgivningsförbud eller uppenbart utgör en fortsättning av en skrift som avses med ett sådant förbud, gäller vad som föreskrivs i lag om förverkande av föremål på grund av brott. *Lag (2018:1801)*.

Periodiska skrifter

Utgivare och ställföreträdare

1 § Ansvarig för tryckfrihetsbrott i en periodisk skrift är den som var anmäld som utgivare när skriften gavs ut. Om en ställföreträdare har anmälts och inträtt som utgivare, är i stället han eller hon ansvarig. *Lag (2018:1801).*

2 § Utgivaren är ansvarig för tryckfrihetsbrott, trots att en ställföreträdare har inträtt som utgivare, om ställföreträdaren

1. inte längre var behörig när skriften gavs ut eller uppdraget annars upphört, eller

2. var utsedd för skens skull eller uppenbarligen inte hade de befogenheter som anges i 5 kap. 4 §. *Lag (2018:1801).*

Ägare

3 § Skriftens ägare är ansvarig för tryckfrihetsbrott om det inte fanns utgivningsbevis när skriften gavs ut.

Om utgivningsbevis fanns, är ägaren ansvarig för tryckfrihetsbrott om

1. det inte fanns någon behörig utgivare när skriften gavs ut, eller

2. utgivaren var utsedd för skens skull eller uppenbarligen inte hade de befogenheter som anges i 5 kap. 4 §. *Lag (2018:1801).*

Tryckare

4 § Kan det inte visas vem som var ägare till skriften när den gavs ut, är den som har tryckt skriften ansvarig för tryckfrihetsbrott i stället för ägaren. *Lag (2018:1801).*

Spridare

5 § Om en skrift sprids utan uppgifter om vem som har tryckt skriften och det inte kan klarläggas vem denne är, blir spridaren ansvarig för tryckfrihetsbrott i stället för den som har tryckt skriften. Detsamma gäller om uppgifterna om vem som har tryckt skriften är felaktiga och spridaren känner till detta och det inte kan klarläggas vem som har tryckt skriften. *Lag (2018:1801).*

Tryckta skrifter som inte är periodiska

Författare

6 § Författaren är ansvarig för tryckfrihetsbrott i en tryckt skrift som inte är periodisk, om han eller hon enligt 3 kap. 2 § har uppgetts vara författare till skriften.

Författaren är dock inte ansvarig om skriften har getts ut utan hans eller hennes samtycke. Författaren är inte heller ansvarig om hans eller hennes namn, pseudonym eller signatur har satts ut på skriften mot hans eller hennes vilja. *Lag (2018:1801).*

Utgivare

7 § Om en särskild utgivare har uppgetts enligt 3 kap. 2 § för en tryckt skrift som innehåller eller är avsedd att innehålla bidrag av flera författare, är utgivaren ansvarig för tryckfrihetsbrott. Utgivaren är inte ansvarig om författarna till de enskilda bidragen är ansvariga enligt 6 §.

För andra tryckta skrifter än de som avses i första stycket är utgivaren ansvarig endast om författaren var avliden när skriften gavs ut.

Utgivaren är inte ansvarig om hans eller hennes namn, pseudonym eller signatur har satts ut på skriften mot hans eller hennes vilja.

Med utgivare avses i denna paragraf den som har tillhandahållit en skrift för tryckning och utgivning utan att vara författare till skriften. *Lag (2018:1801)*.

Förläggare

8 § Om varken en författare eller en utgivare är ansvarig enligt 6 eller 7 §, är i stället förläggaren ansvarig. Detsamma gäller om författaren eller utgivaren var avliden när skriften gavs ut.

Med förläggare avses den som har haft hand om tryckning och utgivning av någon annans skrift. *Lag (2018:1801)*.

Tryckare

9 § Om det inte finns någon förläggare enligt 8 §, är i stället den som har tryckt skriften ansvarig för tryckfrihetsbrott. Detsamma gäller om det inte kan visas vem förläggaren är. *Lag (2018:1801)*.

Spridare

10 § Det som anges i 5 § om spridarens ansvar för tryckfrihetsbrott tillämpas även på tryckta skrifter som inte är periodiska. *Lag (2018:1801)*.

Gemensamma bestämmelser

Övergång av ansvar i vissa fall

11 § Om den som enligt 2, 3, 6, 7 eller 8 § skulle ha varit ansvarig för tryckfrihetsbrott som ägare, författare, utgivare eller förläggare inte har känd hemvist i Sverige och det inte kan klarläggas var han eller hon befinner sig, går ansvaret över på den som skulle ha varit ansvarig efter honom eller henne.

Det som anges i första stycket ska inte innebära att ansvaret för tryckfrihetsbrott på den grunden går över på utgivare i annat fall än som avses i 7 § första stycket eller på spridare. *Lag (2018:1801)*.

12 § Om det finns en omständighet som enligt lag utesluter straffbarhet för den som skulle ha varit ansvarig för tryckfrihetsbrott enligt 1, 2, 3, 6, 7 eller 8 § som utgivare, ägare, författare eller förläggare, går ansvaret över på den som skulle ha varit ansvarig efter honom eller henne. Detta gäller endast om den som blir ansvarig har haft eller borde ha haft kännedom om den aktuella omständigheten. *Lag (2018:1801)*.

Invändning mot ansvar

13 § Om den som är tilltalad för tryckfrihetsbrott vill åberopa en omständighet som enligt detta kapitel medför att han eller hon inte ska vara ansvarig, ska denna omständighet åberopas före huvudförhandlingen. Annars får domstolen inte ta hänsyn till omständigheten. *Lag (2018:1801)*.

14 § Den som är ansvarig för tryckfrihetsbrott enligt detta kapitel ska anses ha haft kännedom om innehållet i skriften och medgett utgivning av den. *Lag (2018:1801)*.

9 kap. Tillsyn och åtal

Justitiekanslern och Riksdagens ombudsmän

1 § Justitiekanslern ska vaka över att de gränser för tryckfriheten som anges i denna grundlag inte överskrids. *Lag (2018:1801)*.

2 § Justitiekanslern är ensam åklagare i mål om tryckfrihetsbrott. Ingen annan än Justitiekanslern får inleda förundersökning om ett sådant brott.

Endast Justitiekanslern och rätten får besluta om tvångsmedel med anledning av misstanke om tryckfrihetsbrott, om inte något annat anges i denna grundlag. *Lag (2018:1801)*.

3 § Justitiekanslern är ensam åklagare även i mål som avser meddelar- och anskaffarbrott enligt 7 kap. 22 och 23 §§. Detta gäller under förutsättning att det är fråga om ett tryckfrihetsmål enligt 12 kap. 1 §.

Justitiekanslern är ensam åklagare även i mål som i övrigt avser brott mot bestämmelser i denna grundlag.

I lag får det meddelas föreskrifter om befogenhet för Riksdagens ombudsmän att vara åklagare i mål som avses i denna paragraf. *Lag (2018:1801)*.

Regler om åtal

Regeringens anmälan och medgivande till åtal

4 § Regeringen får till Justitiekanslern anmäla en skrift till åtal för tryckfrihetsbrott.

I lag får det meddelas föreskrifter om att allmänt åtal för ett tryckfrihetsbrott kräver regeringens medgivande. *Lag (2018:1801)*.

Preskription vid allmänt åtal

5 § Allmänt åtal för tryckfrihetsbrott ska väckas inom sex månader från det att skriften gavs ut, om åtalet avser en periodisk skrift för vilken utgivningsbevis gällde vid utgivningen. För andra skrifter ska allmänt åtal väckas inom ett år från utgivningen. Annars får allmänt åtal inte väckas (preskription).

Om allmänt åtal har väckts inom den tid som anges i första stycket, får nytt åtal väckas även efter den tiden mot någon annan som är ansvarig för brottet.

Vad som föreskrivs i lag om den tid inom vilken brott ska beivras för att påföljd för brott inte ska anses falla bort, gäller även för tryckfrihetsbrott. *Lag (2018:1801)*.

6 § Vid tillämpning av 5 § ska utgivning enligt 1 kap. 5 eller 6 § anses ha skett när programmet sändes eller började tillhandahållas på det sätt som avses i 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen eller den tekniska upptagningen lämnades ut för spridning. *Lag (2018:1801)*.

7 § Vad som föreskrivs i lag om målsägandens rätt att ange brott till åtal eller att själv väcka åtal gäller även för tryckfrihetsbrott. *Lag (2018:1801)*.

Konfiskering och borttagande utan åtal

8 § Finns det ingen ansvarig för ett tryckfrihetsbrott enligt 8 kap., får Justitiekanslern eller målsäganden i stället för att väcka åtal ansöka om att skriften ska konfiskeras. Detsamma gäller om den som är ansvarig för brott inte kan delges stämning i Sverige. *Lag (2018:1801)*.

9 § Om ett sådant tillhandahållande ur en databas som avses i 1 kap. 5 eller 6 § innefattar tryckfrihetsbrott, och det inte finns någon som enligt 8 kap. är ansvarig för brottet, får Justitiekanslern eller målsäganden i stället för att väcka åtal ansöka om att domstolen ska besluta att det brottsliga yttrandet ska tas bort ur databasen inom viss tid som domstolen bestämmer. Detsamma gäller om den som är ansvarig för brott inte kan delges stämning i Sverige.

En ansökan om att domstolen ska besluta att ett yttrande som utgör tryckfrihetsbrott ska tas bort får också göras av Justitiekanslern eller målsäganden om den som genom ett beslut enligt 7 kap. 27 § har förelagts att ta bort yttrandet inte kan följa föreläggandet.

En ansökan som avses i första och andra styckena kan göras trots att brottet är preskriberat. *Lag (2018:1801)*.

10 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som inte följer ett beslut enligt 9 §. *Lag (2018:1801)*.

10 kap. Särskilda tvångsmedel

Konfiskeringsbeslag

Beslag inför konfiskering och åtal

1 § Om det finns anledning att konfiskera en tryckt skrift på grund av tryckfrihetsbrott, får skriften tas i beslag i avvaktan på beslut om konfiskering. *Lag (2018:1801)*.

2 § Innan åtal för tryckfrihetsbrott har väckts eller ansökan gjorts hos rätten om att skriften ska konfiskeras, får beslut om beslag meddelas av Justitiekanslern. En förutsättning är att brottet hör under allmänt åtal.

I lag får det meddelas föreskrifter om att även allmän åklagare får besluta om beslag. *Lag (2018:1801)*.

3 § Om ett beslag har verkställts utan rättens beslut, får den som drabbas begära att rätten prövar beslaget.

Om allmän åklagare har beslutat om beslag, ska beslutet skyndsamt anmälas till Justitiekanslern, som genast ska pröva om beslaget ska bestå. *Lag (2018:1801)*.

Tidsfrister

4 § När Justitiekanslern har beslutat om beslag eller fastställt ett beslag enligt 3 § andra stycket, ska åtal väckas eller ansökan om konfiskering göras inom två veckor efter Justitiekanslerns beslut. Annars upphör beslaget. *Lag (2018:1801)*.

5 § Om det har väckts åtal för tryckfrihetsbrott eller gjorts en ansökan om konfiskering av en skrift, får rätten besluta om beslag och häva beslag som tidigare har meddelats. *Lag (2018:1801)*.

Prövning av beslag när ett mål avgörs

6 § När ett mål avgörs, prövar rätten om tidigare beslag ska bestå.

Om målet avvisas på den grunden att rätten inte är behörig och det kan antas att talan om konfiskering kommer att föras i ett annat mål, får rätten bestämma att ett beslag ska bestå under en viss tid. Väcks inte talan inom denna tid upphör beslaget.

Andra stycket tillämpas också när rätten av något annat skäl skiljer målet från sig utan att pröva om en skrift är brottslig. *Lag (2018:1801)*.

Uppgifter i beslut om beslag

7 § Beslut om beslag ska innehålla uppgifter om det eller de avsnitt i den tryckta skriften som har gett anledning till beslaget och ska avse endast band, delar, nummer eller häften där ett sådant avsnitt förekommer. *Lag (2018:1801)*.

Verkställighet av beslag

8 § Polisen ska genast verkställa ett beslut om beslag. *Lag (2018:1801)*.

9 § Verkställighet av beslag ska omfatta endast de exemplar av den tryckta skriften som är avsedda för spridning. *Lag (2018:1801)*.

10 § Bevis om beslag ska utan avgift lämnas till den som beslaget har gjorts hos och till den som tryckt skriften. Beviset ska innehålla uppgifter om det eller de avsnitt i skriften som har gett anledning till beslaget. Ett sådant bevis ska lämnas så snart det är möjligt. *Lag (2018:1801)*.

11 § Om ett beslag har upphävts eller upphört, ska verkställigheten genast avbrytas och det beslagtagna lämnas tillbaka. *Lag (2018:1801)*.

Utredningsbeslag

12 § Sådana exemplar av en tryckt skrift som skäligen kan antas ha betydelse för utredningen i ett tryckfrihetsmål enligt 12 kap. får tas i beslag.

För ett sådant beslag gäller 2, 3, 5, 7, 8 och 11 §§. I övrigt gäller i tillämpliga delar det som i allmänhet är föreskrivet om beslag. Åtal ska dock alltid väckas inom en månad från det att beslut om beslag meddelades, om inte rätten på begäran från Justitiekanslern medger att tiden förlängs. *Lag (2018:1801)*.

Tvångsmedel vid krig och krigsfara

Tillfälligt utgivningsförbud

13 § Om riket är i krig får i avvaktan på rättens beslut enligt 7 kap. 29 § tillfälligt utgivningsförbud meddelas för en periodisk skrift. För ett sådant beslut gäller det som sägs om beslag i 2, 4 och 5 §§.

I fråga om beslag av en periodisk skrift som sprids i strid med ett utgivningsförbud eller som uppenbart utgör en fortsättning på en periodisk skrift

som omfattas av ett sådant förbud, gäller det som i allmänhet är föreskrivet om beslag av föremål som kan förklaras förverkade. *Lag (2018:1801)*.

Förvar i avvaktan på beslag

14 § Om riket är i krig eller krigsfara och det vid en avdelning av försvarsmakten anträffas en tryckt skrift som uppenbart innebär sådan uppvigling som är straffbar enligt 7 kap. 5 § genom att krigsman därigenom kan förledas att åsidosätta vad som åligger honom eller henne i tjänsten, får skriften tas i förvar i avvaktan på beslut om beslag. Beslut om förvar fattas av en befattningshavare som enligt lag ska avgöra frågor om disciplinansvar för personal vid avdelningen.

Är det fara i dröjsmål får en åtgärd enligt första stycket vidtas av någon annan befattningshavare enligt föreskrifter som meddelas i lag. Om ett sådant beslut har fattats, ska anmälan skyndsamt göras hos den befattningshavare som avses i första stycket. Denne ska genast pröva om skriften ska bli kvar i förvar. *Lag (2018:1801)*.

15 § Ett beslut om förvar enligt 14 § ska så snart det kan ske anmälas till Justitiekanslern, som genast ska pröva om skriften ska tas i beslag. *Lag (2018:1801)*.

11 kap. Skadestånd

Allmänna förutsättningar

1 § Skadestånd för missbruk av tryckfriheten får grundas endast på att den skrift som kravet avser innefattar tryckfrihetsbrott.

I fråga om skadestånd på grund av brott som avses i 7 kap. 21–23 §§ gäller vad som är föreskrivet i lag.

Bestämmelserna om skadestånd i detta kapitel gäller i tillämpliga delar även frågor enligt 7 kap. 25 § om publicering av domar.

Bestämmelsen i 8 kap. 14 § gäller också i fråga om skadestånd för tryckfrihetsbrott. *Lag (2018:1801)*.

Vem som är ansvarig

2 § Endast den som är ansvarig för tryckfrihetsbrott enligt 8 kap. kan vara ansvarig för skadestånd.

Krav på skadestånd som kan riktas mot utgivaren till en periodisk skrift eller dennes ställföreträdare kan även riktas mot skriftens ägare. För andra tryckta skrifter kan krav på skadestånd mot en författare eller utgivare även riktas mot skriftens förläggare. *Lag (2018:1801)*.

3 § Om ansvaret för brott har gått över på någon annan enligt 8 kap. 11 eller 12 §, får krav på skadestånd även riktas mot den som skulle ha varit ansvarig, om och i den omfattning anspråket kan göras gällande enligt lag. *Lag (2018:1801)*.

4 § Om någon är ansvarig för skadestånd på grund av tryckfrihetsbrott i egenskap av ställföreträdare för en juridisk person, får krav på skadestånd även riktas mot den juridiska personen.

Om en förmyndare, god man eller förvaltare i den egenskapen är ansvarig för skadestånd på grund av tryckfrihetsbrott, får krav på skadestånd även riktas mot den för vilken förmyndaren, den gode mannen eller förvaltaren har utsetts.

Krav på skadestånd enligt denna paragraf får framställas om och i den omfattning anspråket kan göras gällande enligt lag. *Lag (2018:1801)*.

5 § Om två eller flera är ansvariga för skadestånd enligt detta kapitel, ansvarar de solidariskt för skadeståndet. I fråga om ansvaret dem emellan gäller vad som föreskrivs i lag. *Lag (2018:1801)*.

Skadestånd när straff för brottet inte kan dömas ut

6 § Krav på skadestånd med anledning av ett tryckfrihetsbrott kan framställas trots att straff för brottet inte kan dömas ut på grund av preskription eller av något annat skäl. *Lag (2018:1801)*.

12 kap. Rättegången i tryckfrihetsmål

Tryckfrihetsmål

1 § Tryckfrihetsmål enligt denna grundlag är mål om

1. ansvar eller skadestånd på grund av tryckfrihetsbrott enligt 7 kap. 2–20 §§,
2. ansvar eller skadestånd på grund av meddelarbrott enligt 7 kap. 22 §, eller
3. konfiskering eller borttagande efter ansökan enligt 9 kap. 8 eller 9 §.

Även mål om ansvar eller skadestånd på grund av anskaffarbrott enligt 7 kap. 23 § är tryckfrihetsmål, om den som anskaffat uppgiften har offentliggjort denna i en tryckt skrift eller meddelat den till någon annan för att offentliggöras på det sättet. Om uppgiften inte har offentliggjorts eller meddelats till någon annan för offentliggörande, är målet ett tryckfrihetsmål endast om det är uppenbart att anskaffandet har skett för offentliggörande i en tryckt skrift. *Lag (2018:1801)*.

2 § Tryckfrihetsmål prövas av den tingsrätt inom vars domkrets länsstyrelsen har sitt säte. Om det finns skäl att även låta en annan tingsrätt i länet pröva tryckfrihetsmål, får regeringen meddela föreskrifter om det. *Lag (2018:1801)*.

Prövningen

3 § I tryckfrihetsmål som gäller ansvar för brott ska en jury som består av nio medlemmar pröva om brott föreligger.

Är parterna överens om det, avgörs målet av rätten utan medverkan av jury.

Det är enbart rätten som prövar om den tilltalade är ansvarig för en skrift enligt 8 kap. *Lag (2018:1801)*.

4 § Juryn har funnit att brott föreligger om minst sex ledamöter är överens om det. Då ska även rätten pröva frågan.

Om rätten har en annan uppfattning än juryn, får rätten frikänna den tilltalade eller tillämpa en lindrigare straffbestämmelse. *Lag (2018:1801)*.

5 § Anser juryn att brott inte föreligger ska den tilltalade frikännas. *Lag (2018:1801)*.

6 § Om tingsrättens dom överklagas, får högre rätt inte frångå juryns bedömning i större utsträckning än tingsrätten. *Lag (2018:1801)*.

Jurygrupper

7 § För varje län ska det utses juryledamöter som fördelas i två grupper. Den första gruppen ska innehålla sexton juryledamöter och den andra åtta. För Stockholms län ska dock den första gruppen omfatta tjugofyra juryledamöter och den andra gruppen tolv.

Juryledamöterna i den andra gruppen ska vara eller ha varit nämndemän vid allmän domstol eller allmän förvaltningsdomstol. *Lag (2018:1801)*.

Val

8 § Juryledamöter utses genom val för en tid av fyra kalenderår. *Lag (2018:1801)*.

9 § Juryledamöter väljs av fullmäktige i kommunen på regional nivå i länet. I Gotlands län är det kommunfullmäktige i Gotlands kommun som väljer.

Ska valet utföras av mer än en valmyndighet, fördelar länsstyrelsen antalet juryledamöter inom vardera gruppen mellan valmyndigheterna med ledning av folkmängden.

När en juryledamot ska väljas, ska tingsrätten anmäla detta till den valmyndighet som enligt första stycket ska genomföra valet. *Lag (2022:1523)*.

Behörighetskrav och andra krav på juryledamöter

10 § En juryledamot ska vara svensk medborgare och folkbokförd i länet. Den som är underårig eller har förvaltare enligt särskilda bestämmelser i lag får inte vara juryledamot.

En juryledamot bör vara omdömesgill, självständig och rättrådig. Bland juryledamöterna bör skilda samhällsgrupper och meningsriktningar samt olika delar av länet vara företrädde. *Lag (2018:1801)*.

Juryledamöters avgång och ersättare

11 § En juryledamot som har fyllt sextio år får avsäga sig uppdraget. Om en juryledamot vill avgå av något annat skäl, prövar tingsrätten om det finns giltigt hinder för honom eller henne att utöva uppdraget. Är en juryledamot inte längre valbar, upphör uppdraget. *Lag (2018:1801)*.

12 § Om en juryledamot avgår eller han eller hon upphör att vara valbar, ska valmyndigheten enligt 9 § utse en ersättare för återstoden av valperioden. Valet ska göras inom den jurygrupp som juryledamoten tillhörde.

Valet får göras av styrelsen i kommunen på regional nivå i stället för av fullmäktige. Ett sådant val gäller dock endast fram till fullmäktiges nästa möte. *Lag (2022:1523)*.

Överklagande av val av juryledamot

13 § Ett val av en juryledamot kan överklagas till tingsrätten. Även om valet inte överklagas ska tingsrätten självant pröva juryledamöternas behörighet.

Vid överklagande av tingsrättens beslut i en fråga som avses i första stycket tillämpas vad som föreskrivs i lag om överklagande av en tingsrätts beslut under rättegång. Hovrättens beslut får inte överklagas.

Ett beslut om val av juryledamot gäller även om det överklagas, om rätten inte beslutar något annat. *Lag (2018:1801)*.

Hur jury bildas i mål

Förfarandet när jury bildas

14 § De som är utsedda till juryledamöter ska föras upp på en lista över juryledamöter. I listan ska varje grupp tas upp särskilt. *Lag (2018:1801)*.

15 § Vad som föreskrivs i lag om jäv för domare gäller även juryledamöter. *Lag (2018:1801)*.

16 § I ett mål där en jury ska delta redogör rätten för listan över juryledamöter och behandlar frågan om det finns jäv mot någon som är upptagen på listan.

Därefter ska juryn bildas av de juryledamöter som inte är jäviga. Det sker genom att vardera parten får utesluta tre juryledamöter inom den första gruppen och en inom den andra. Bland de kvarvarande tar rätten sedan genom lottning ut så många till suppleanter att sex juryledamöter kvarstår i den första gruppen och tre i den andra.

För en jury i Stockholms län får vardera parten utesluta fem juryledamöter inom den första gruppen och två inom den andra. *Lag (2018:1801)*.

17 § Om endast en av flera medparter vill utesluta juryledamöter, gäller den uteslutningen även för de övriga. Är medparterna inte överens om vilka juryledamöter som ska uteslutas, genomför rätten uteslutningen genom lottning. *Lag (2018:1801)*.

Förfarandet vid jäv eller laga förfall för juryledamot

18 § Den som inte har laga förfall är skyldig att tjänstgöra som juryledamot.

Om det på grund av jäv eller laga förfall för juryledamöter inte finns tillräckligt antal ledamöter i någon jurygrupp, utser rätten tre juryledamöter för varje ledamot som saknas. Av dessa ledamöter får vardera parten utesluta en. De som utses ska uppfylla de krav som ställs på juryledamöter i den aktuella gruppen.

En juryledamot som tidigare har uteslutits från samma mål får inte utses. *Lag (2018:1801)*.

Ytterligare bestämmelser om rättegången

Gemensam jury

19 § Om flera mål ska prövas av jury, får rätten besluta att samma jury ska tjänstgöra i målen. Parterna ska tillfrågas innan rätten fattar ett sådant beslut.

Ska det utses en gemensam jury för flera mål, tillämpas det som anges i 17 § om uteslutning av juryledamot i mål där det finns flera parter på någon sida. *Lag (2018:1801)*.

Talan om skadestånd eller konfiskering

20 § Om det i ett mål om ansvar för brott även förs talan om skadestånd mot någon annan än den tilltalade, är det den tilltalade som vidtar de åtgärder som avses i 3 § andra stycket, 16 § andra stycket och 18 § andra stycket. *Lag (2018:1801)*.

21 § Vid talan om skadestånd som inte har samband med ett åtal gäller 3–6 och 15–19 §§. Om det i ett tryckfrihetsmål om ansvar för brott tidigare har prövats om brott föreligger, ska dock samma fråga inte prövas på nytt. Det samma gäller talan om konfiskering av en tryckt skrift utan samband med åtal.

I ett mål om konfiskering enligt 9 kap. 8 § ska den uteslutning av juryledamöter som annars ska göras av parterna i stället utföras av rätten genom lottnings.

Första och andra styckena gäller även i ett mål om borttagande av information ur en databas enligt 9 kap. 9 §. *Lag (2018:1801)*.

Närmare föreskrifter om rättegången

22 § Närmare föreskrifter om rättegången i tryckfrihetsmål får meddelas i lag.

Om det i samma län finns flera tingsrätter som är behöriga att pröva tryckfrihetsmål, bestämmer regeringen vilken tingsrätt som ska utföra de uppgifter som avses i 9 § tredje stycket och 11, 13 och 14 §§. *Lag (2018:1801)*.

Krig eller krigsfara

23 § Om riket är i krig eller krigsfara eller det råder sådana extraordinära förhållanden som är föranledda av krig eller krigsfara som riket har befunnit sig i, får det i lag meddelas föreskrifter om

1. anstånd med val av juryledamöter, och
2. undantag från juryledamöters rätt att avsäga sig uppdraget.

I lag får det föreskrivas att regeringen får meddela sådana föreskrifter. *Lag (2018:1801)*.

13 kap. Skrifter tryckta utomlands

Allmänna bestämmelser

Grundlagens tillämplighet

1 § I fråga om skrifter som tryckts utomlands och som ges ut i Sverige gäller, om inte annat föreskrivs, i tillämpliga delar vad som är föreskrivet i

- 1 kap. om tryckfriheten,
- 3 kap. om rätten till anonymitet,
- 6 kap. om rätten att sprida tryckta skrifter,
- 7 kap. om tryckfrihetsbrott, meddelarbrott och anskaffarbrott,
- 8 kap. 1–3, 6–8 och 11–14 §§ om ansvar för tryckfrihetsbrott,
- 9 kap. om tillsyn och åtal,
- 10 kap. om särskilda tvångsmedel,
- 11 kap. om skadestånd, och
- 12 kap. om rättegången i tryckfrihetsmål. *Lag (2018:1801)*.

2 § En skrift som har tryckts utomlands anses utgiven i Sverige när den har blivit utlämnad här till försäljning eller för spridning på annat sätt. *Lag (2018:1801)*.

3 § Om en periodisk skrift som huvudsakligen är avsedd att spridas i Sverige har tryckts utomlands, gäller i tillämpliga delar 5 kap. om rätten att ge ut periodiska skrifter. *Lag (2018:1801)*.

4 § Utgivningsbevis krävs inte för att ge ut en periodisk skrift som har tryckts utomlands och som inte huvudsakligen är avsedd att spridas i Sverige. Om utgivningsbevis finns, gäller i tillämpliga delar 5 kap. om rätten att ge ut periodiska skrifter. *Lag (2018:1801)*.

Ansvar för den som har lämnat ut skriften för spridning

5 § Om en skrift har tryckts utomlands, ska vad som anges i denna grundlag om tryckares ansvar gälla för den som har låtit lämna ut skriften för spridning i Sverige.

Om det inte kan visas vem som har låtit lämna ut skriften för spridning, är i stället den ansvarig som enligt 6 kap. är att anse som spridare. Detsamma gäller om den som har låtit lämna ut skriften för spridning här inte hade hemvist i Sverige när skriften gavs ut. *Lag (2018:1801)*.

Skyldighet att bevara exemplar samt pliktleverans

6 § Bestämmelserna i 4 kap. 4 § gäller också skrifter som har tryckts utomlands. *Lag (2018:1801)*.

Meddelar- och anskaffarfrihet

7 § Det som sägs om meddelar- och anskaffarfrihet i 1 kap. 7 § gäller även i fråga om en skrift som har tryckts utomlands och som ges ut här men som inte huvudsakligen är avsedd att spridas i Sverige och för vilken det inte heller finns utgivningsbevis.

Första stycket gäller dock inte om

1. meddelandet eller anskaffandet innefattar brott mot Sveriges säkerhet,
2. meddelandet innefattar ett sådant utlämnande eller tillhandahållande som avses i 7 kap. 22 § första stycket 2, eller
3. meddelandet utgör ett uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt. *Lag (2018:1801)*.

8 § Det som sägs om meddelar- och anskaffarfrihet i 7 § tillämpas för en skrift som inte har getts ut i Sverige, om uppgiften meddelats eller anskaffats här.

I fråga om periodiska skrifter jämföras med meddelaren en författare eller någon annan upphovsman som har medverkat till en framställning i skriften. *Lag (2018:1801)*.

9 § Meddelaren har i fall som avses i 7 och 8 §§ rätt till anonymitet enligt 3 kap.

Bestämmelsen om undantag från tystnadsplikt i 3 kap. 4 § 3 ska dock omfatta även andra brott mot Sveriges säkerhet än de som anges där. *Lag (2018:1801)*.

10 § Om ett meddelande eller anskaffande enligt 7 eller 8 § är straffbart, gäller vad som anges i denna grundlag om meddelar- och anskaffarbrott.

Mål om ansvar eller skadestånd på grund av ett sådant brott handläggs enligt bestämmelserna om tryckfrihetsmål, om inte annat följer av 12 kap. 1 § andra stycket. *Lag (2018:1801)*.

Resning i tryckfrihetsmål

1 § För resning i tryckfrihetsmål gäller vad som föreskrivs i lag.

Om resning beviljas i ett mål där en jury har prövat om brott föreligger, ska rätten samtidigt besluta att målet ska tas upp inför en ny jury av den domstol som först dömde i målet. Detta gäller under förutsättning att beslutet om resning grundas på en omständighet som kan antas ha haft betydelse för juryns prövning.

Om saken är uppenbar får den domstol som beviljar resning till förmån för den tilltalade dock omedelbart ändra domen. *Lag (2018:1801)*.

Tillsättande av en ny jury

2 § Om ett tryckfrihetsmål efter beslut av högre rätt ska tas upp på nytt inför en jury av den domstol som först dömde i målet, tillsätts den nya juryen enligt 12 kap. 15–21 §§. *Lag (2018:1801)*.

Skyndsam handläggning

3 § Tryckfrihetsmål och andra mål om brott mot bestämmelserna i denna grundlag ska behandlas skyndsamt. *Lag (2018:1801)*.

Internationellt rättsligt bistånd

4 § I fråga om internationellt rättsligt bistånd gäller vad som föreskrivs i lag. Sådant bistånd får inte lämnas i strid med svenska allmänna rättsprinciper på det tryckfrihetsrättsliga området. *Lag (2018:1801)*.

Andra än svenska medborgare och svenska juridiska personer

5 § För andra än svenska medborgare och svenska juridiska personer får särskilda begränsningar göras genom lag i fråga om tryckfriheten och allmänna handlingars offentlighet. *Lag (2018:1801)*.

Frågor som inte regleras i grundlagen

6 § I frågor som inte har reglerats särskilt i denna grundlag eller i en särskild lag som har meddelats med stöd av grundlagen, gäller vad som annars är föreskrivet i lag eller annan författning. *Lag (2018:1801)*.

1. Denna lag³ träder i kraft den 1 januari 1978.

2. De nya bestämmelserna äger ej tillämpning på skrift, som mångfaldigats genom stencilering, fotokopiering eller liknande tekniskt förfarande och som utgivits före ikraftträdandet.

1. Denna lag⁴ träder i kraft den 1 januari 1999.

2. Äldre föreskrifter tillämpas på sådana tekniska upptagningar som spritts före ikraftträdandet.

3. De nya föreskrifterna i 1 kap. 7 § samt 5 kap. 5 och 7 §§ gäller även för utgivningsbevis som har utfärdats före ikraftträdandet. I stället för vad som sägs i 5 kap. 5 § fjärde stycket första meningen gäller sådana bevis för en period av tio år från lagens ikraftträdande.

³ 1976:955.

⁴ 1998:1438.

4. I mål som rör skildring av barn i pornografisk bild tillämpas äldre föreskrifter, om talan väckts före ikraftträdandet.

SFS 2022:1524

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

På regeringens vägnar

ULF KRISTERSSON

GUNNAR STRÖMMER
(Justitiedepartementet)